

# Promemoria

## Avvikande från tyst godkännande om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan enligt EU:s förordning om gigabitinfrastruktur

---

### Promemorians huvudsakliga innehåll

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen) regleras bl.a. inom vilken tid som en behörig myndighet, t.ex. en mark- och miljödomstol, ska bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd. Om ett beslut inte har fattats inom den tidsfrist som föreskrivs i förordningen ska tillståndet anses beviljat när tidsfristen löper ut (s.k. tyst godkännande). Medlemsstaterna får under vissa förutsättningar som anges i förordningen avvika från bestämmelserna om tyst godkännande.

I denna promemoria föreslås att Sverige ska avvika från bestämmelserna om tyst godkännande om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan som omfattas av förordningen inom de tidsfrister som föreskrivs.

Lagen föreslås träda i kraft den 12 mars 2026.

# Innehållsförteckning

|     |                                                                                                                                         |    |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1   | Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur .....                                     | 3  |
| 2   | Bakgrund.....                                                                                                                           | 4  |
| 3   | Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister ..... | 5  |
| 4   | Ikraftträdande.....                                                                                                                     | 7  |
| 5   | Konsekvenser.....                                                                                                                       | 7  |
| 5.1 | Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas .....                                                                                               | 7  |
| 5.2 | Ekonomiska konsekvenser .....                                                                                                           | 8  |
| 5.3 | Andra konsekvenser av förslaget.....                                                                                                    | 9  |
| 6   | Författningskommentar.....                                                                                                              | 10 |
| 6.1 | Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur .....                                   | 10 |

# 1      Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur

Härigenom föreskrivs följande.

**1 §** Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen), här benämnd EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

**2 §** Trots artikel 8.1 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur ska ett tillstånd inte anses beviljat om domstolen inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfristen som avses i artikel 7.5 i samma förordning.

I 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) finns ett sådant rättsmedel som avses i artikel 8.2 a i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

---

Denna lag träder i kraft den 12 mars 2026.

## 2 Bakgrund

Europaparlamentet och rådet antog den 29 april 2024 förordningen (EU) 2024/1309 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2014/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen), nedan benämnd EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. EU:s förordning om gigabitinfrastruktur träder i sin helhet i kraft den 12 november 2025 (se artikel 19.2 i förordningen).

Artikel 7 reglerar de förfaranden som ska gälla när en operatör ansöker om sådana tillstånd som omfattas av förordningen. Av artikel 7.5 framgår att behöriga myndigheter ska bevilja eller avslå en ansökan om tillstånd, utom ledningsrätter, inom fyra månader från dagen för mottagandet av en fullständig ansökan. Kravet påverkar dock inte andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av tillståndsförfarandet, inbegripet överklagandeförfaranden. Tidsfristen bör därmed enbart gälla hos den tillståndsgivande myndighet som först prövar ansökan.

Av artikel 7.5 framgår vidare att de tillståndsgivande myndigheterna i undantagsfall och vederbörligen underbyggda fall får förlänga tidsfristen på grund av skäl som medlemsstaten har angett på förhand. En förlängning ska vara så kort som möjlig och får inte överstiga fyra månader, utom när så krävs för att uppfylla andra särskilda tidsfrister eller skyldigheter som fastställs för ett korrekt genomförande av tillståndsförfarandet. Sverige har ännu inte infört någon reglering gällande möjligheten till förlängning.

Av artikel 8.1 framgår att om en behörig myndighet inte har fattat ett beslut inom den tidsfrist som anges i artikel 7.5 ska tillståndet anses vara beviljat när tidsfristen löper ut (s.k. tyst godkännande). Av artikel 8.2 framgår att medlemsstaterna får avvika från bestämmelsen om tyst godkännande. En förutsättning är då att operatören som ansökt om tillstånd har tillgång till ett rättsmedel, t.ex. en möjlighet att begära skadestånd för den skada operatören lidit till följd av att myndigheten inte följt tidsfristen.

Den 29 augusti 2024 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att föreslå de anpassningar och kompletterande författningsbestämmelser som förordningen ger anledning till (dir. 2024:76). Gigabitutredningen (Fi 2024:03) ska redovisa sitt uppdrag senast den 6 november 2025 (dir. 2025:47). En permanent reglering på området kommer därmed inte vara i kraft till den 12 november 2025.

Gigabitutredningen har under utredningstiden även tagit fram en promemoria med förslag på hur Sverige övergångsvis kan avvika från bestämmelsen om s.k. tyst godkännande (Fi 2025/00974). I promemorian föreslås att en ny förordning ska antas med bestämmelser som kompletterar EU:s förordning om gigabitinfrastruktur på så sätt att ett tillstånd inte ska anses beviljat om en myndighet inte har prövat ansökan inom den tidsfrist som anges i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Detta ska dock inte gälla när domstolar fullgör rättskipningsuppgifter. Promemorian har remissbehandlats. Förordningen beslutades den 2 oktober 2025 och träder i kraft den 12 november 2025.

Eftersom den föreslagna förordningen inte omfattar domstolarnas rättskipande verksamhet har denna kompletterande promemoria med förslag

som tar sikte på domstolarnas verksamhet tagits fram. I promemorian görs i flera avseenden samma bedömningar som i Gigabitutredningens promemoria, bl.a. gällande frågan om tillgängligt rättsmedel.

### 3      Avvikande från bestämmelserna om tyst godkännande om en domstol inte har prövat en tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister

#### **Promemorians förslag**

Bestämmelserna om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur ska inte tillämpas av svenska domstolar. Ett tillstånd ska alltså inte anses beviljat om en domstol inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfristen som avses i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur. En bestämmelse av sådan innebörd ska införas i en ny lag.

#### **Promemorians bedömning**

I skadeståndslagen finns bestämmelser om skadestånd som kan anses utgöra ett sådant rättsmedel som avses i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur.

#### **Skälen för förslaget och bedömningen**

Vissa tillståndsansökningar som avses i EU:s förordning om gigabitinфраstruktur prövas av mark- och miljödomstol som första instans. Det kan handla om tillstånd till miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. Domstolarnas rättskipande verksamhet kan endast regleras i lag (11 kap. 2 § regeringsformen).

I EU:s förordning om gigabitinфраstruktur finns bestämmelser som anger att om en behörig myndighet, t.ex. en mark- och miljödomstol, inte har fattat ett beslut inom vissa tidsfrister som anges i förordningen ska tillståndet anses beviljat när tidsfristen löper ut (s.k. tyst godkännande). Vidare anges att medlemsstaterna får avvika från bestämmelserna om tyst godkännande om operatören har tillgång till ett rättsmedel som t.ex. gör det möjligt för operatören att begära ersättning för skada till följd av att en myndighet inte har efterlevt tidsfristen (se vidare i avsnitt 2).

Långsam handläggning kan inte läggas till grund för att bevilja ett tillstånd enligt svensk rätt. En sådan ordning är främmande för svensk rättsordning och riskerar att leda till stora negativa konsekvenser och praktiska problem. Som exempel kan nämnas att det kommer råda oklarhet i fråga om tillståndets omfattning och rättskraft om tillståndet endast utgörs av en ansökan som fått tyst bifall. Vidare kommer det inte finnas utrymme för rätten att förena tillståndet med villkor och sakägare som berörs av beslutet och dess berättigade intressen kommer inte kunna tillvaratas på samma sätt

som i dag. Sammantaget finns det därmed starka skäl för att bestämmelserna om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur inte ska tillämpas av svenska domstolar. Det bör därför införas bestämmelser som avviker från bestämmelserna om tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Eftersom det är fråga om domstolarnas rättskipande verksamhet måste en sådan reglering finnas i lag. Vidare krävs enligt EU:s förordning om gigabitinfrastruktur att det finns ett rättsmedel som t.ex. gör det möjligt för operatören att begära ersättning för skada till följd av att en myndighet inte har efterlevt tidsfristen.

De tillstånd som, för mark- och miljödomstolens del, kan komma att omfattas av reglerna om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur regleras i miljöbalken. Det saknas bestämmelser i miljöbalken som kan anses utgöra ett sådant rättsmedel som avses i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur. Det måste därför övervägas om det finns ett sådant rättsmedel i någon annan författning.

I likhet med de slutsatser som Gigabitutredningen redovisat i sin promemoria bedöms ett sådant rättsmedel finnas tillgängligt i skadeståndslagen (1972:207). Enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen ska staten eller en kommun ersätta

1. personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande staten eller kommunen svarar,
2. skada på grund av att någon annan kränks på sätt som anges i 2 kap. 3 § genom fel eller försummelse vid sådan myndighetsutövning, och
3. skada som ersätts enligt 2 kap. 3 a § och som orsakas genom fel eller försummelse vid sådan myndighetsutövning.

Liksom övriga regler i skadeståndslagen innebär 3 kap. 2 § ett ansvar för styrkt vållande. Att det har förekommit något som i och för sig kan vara skadeståndsgrundande är inte tillräckligt för att ersättning ska utges. Det krävs också att det inträffade har orsakat skada. Det är den som begär ersättning som ska bevisa skadan, dess storlek och orsakssambandet mellan felet eller försummelsen och skadan.

Artikel 8.2 a i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur anger endast att det ska finnas ett rättsmedel som ger den operatör som lidit skada rätt att begära ersättning för denna. För att det ska kunna anses vara ett sådant rättsmedel bör det dock finnas en reell möjlighet att få ersättning för den skada som den långsamma handläggningen har orsakat.

Ett oacceptabelt dröjsmål vid handläggningen av ett ärende kan vara att bedöma som fel eller försummelse i skadeståndslagens mening. I EU:s förordning om gigabitinfrastruktur föreskrivs tidsfrister inom vilken tillståndsansökan ska prövas. Det är rimligt att utgå från att föreskrivna tidsfrister hålls. Om en sådan frist överskrids skulle det kunna betraktas som oaksamt och därmed skadeståndsgrundande.

Bestämmelserna i 3 kap. 2 § skadeståndslagen förutsätter att skadan vållats vid myndighetsutövning. Domstolarnas beslut om tillstånd, som det är fråga om i nu aktuellt fall, bör anses utgöra sådan myndighetsutövning. Den skada som i huvudsak kan uppstå vid ett överskridande av tidsfristerna i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur bör vara ren förmögen-

hetsskada. Ersättning för sådan skada kan utgå med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen. Genom 3 kap. 2 § skadeståndslagen finns det därmed en reell möjlighet att få ersättning för den skada som ett överskridande av tidsfristen i artikel 7.5 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur kan orsaka. Det finns därmed ett sådant rättsmedel som avses i artikel 8.2 a EU:s förordning om gigabitinfrastruktur som ger den operatör som lidit skada rätt att begära ersättning för denna. Därmed finns det också utrymme att införa en reglering som anger att avvikelse ska ske från bestämmelserna om tyst godkännande i domstolarnas rättskipande verksamhet.

## 4 Ikraftträdande

### **Promemorians förslag**

Den nya lagen ska träda i kraft den 12 mars 2026.

### **Skälen för förslaget**

Artikel 8 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur ska tillämpas från och med den 12 november 2025. Den nu föreslagna lagen innehåller kompletterande bestämmelser till den artikeln. För att undvika att bestämmelsen om tyst godkännande får genomslag i svenska domstolar behöver den nya lagen träda i kraft senast fyra månader efter förordningens ikraftträdande, dvs. den 12 mars 2026. Den nya lagen bör därför träda i kraft den 12 mars 2026. Lagen föreslås gälla tills vidare.

Gigabitutredningen kommer i det betänkande som ska överlämnas till regeringen i november 2025 att lämna slutliga förslag i samma frågor. Den nu föreslagna lagen kommer att upphävas när en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur införs.

## 5 Konsekvenser

### 5.1 Konsekvenser om ingen åtgärd vidtas

För att avvika från bestämmelserna i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister krävs det bestämmelser i nationell rätt som ger uttryck för medlemsstatens val. Om ingen reglering införs blir bestämmelserna om tyst godkännande gällande i Sverige när förordningen börjar tillämpas. En sådan ordning kan få till konsekvens att vissa tillståndsansökningar beviljas utan en fullständig prövning, vilket i vissa fall kan riskera få negativa konsekvenser för t.ex. människors hälsa och miljön eftersom de intressen som tillståndet syftar till att skydda därmed

inte skulle beaktas i tillräcklig utsträckning. Detta kan även medföra negativa samhällsekonomiska konsekvenser. En sådan ordning kan också innebära praktiska problem för domstolarna och medföra oklarheter gällande tillståndets innebörd och omfattning, vilket kan påverka både operatörer som ansöker om tillstånd och rättighetshavare negativt. Det bör samtidigt framhållas att alltför utdragna tillståndprocesser kan få till konsekvens att ekonomiska värden går förlorade, vilket kan få en negativ påverkan på tillväxten och konkurrenskraften.

## 5.2 Ekonomiska konsekvenser

### Staten

#### Justitiekanslern och allmänna domstolar

Förslaget innebär bl.a. att ett tillstånd inte ska anses beviljat vid avsaknad av beslut om tillståndsansökan inom den tidsfrist som följer av EU:s förordning om gigabitinfrastruktur, utan i stället ska operatörer kunna begära skadestånd enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen om tidsfristen överskrids. En skadeståndstalan mot staten prövas som huvudregel av allmän domstol. Justitiekanslern kan också på frivillig väg reglera vissa skadeståndsanspråk som riktas mot staten (se förordningen [1995:1301] om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten).

Huvudregeln är att lagstadgade tidsfrister ska följas och domstolarna bör anpassa sin verksamhet för att i möjligaste mån följa fristen. Förslaget bedöms därför enbart medföra en mindre ökning av antalet skadeståndsärenden hos Justitiekanslern respektive mål i allmän domstol. Det begränsade antalet tillkommande ärenden kan leda till marginellt ökade kostnader. Kostnaderna kan därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Om tidsfristen överskrids kan det leda till att staten blir skadeståndsskyldig. Eftersom tidsfristerna i de flesta fall bör hållas förväntas antalet skadeståndsärenden bli få. Skadeståndets storlek beror på skadan i varje enskilt fall och kan svårigen uppskattas på förhand. Sammantaget bedöms dock kostnaderna inte öka nämnvärt för staten. Dessa kostnader kan därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

#### Kommunala och regionala operatörer

Förslaget om avvikande från bestämmelsen om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister leder till att kommunala och regionala operatörer (stadsnät), som har ansökt om tillstånd, inte får sin ansökan automatiskt beviljad när tidsfristen i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur löper ut. Om detta medför några kostnader för sådana operatörer är svårt att bedöma. Syftet med möjligheten att begära skadestånd är dock att operatörens eventuella kostnader på grund av att handläggningen av tillståndsärendet fördröjs ska kunna ersättas. Det finns därmed förutsättningar för att operatörerna ska kunna hållas skadelösa.

Att föra talan om skadestånd kan i och för sig medföra kostnader för operatörerna. Det finns dock ingen skyldighet för operatörerna att begära skadestånd, utan det är endast en möjlighet. Därutöver kommer reglerna om ersättning för rättegångskostnad (18 kap. rättegångsbalken) att vara tillämpliga i sådana skadeståndsmål. Det kommer alltså vara möjligt för en operatör att begära ersättning för sin rättegångskostnad. Sammantaget bedöms eventuella kostnader kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

## **Företag och andra enskilda**

### **Operatörer**

Samma resonemang kan användas för privatägda operatörer som för kommunala och regionala operatörer (se ovan).

## **5.3 Andra konsekvenser av förslaget**

Förslaget om att avvika från bestämmelsen om tyst godkännande vid avsaknad av ett beslut om tillståndsansökan inom tillämpliga tidsfrister skulle kunna ha en negativ effekt för utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation, eftersom det inte går att utesluta att antalet beviljade tillstånd skulle kunna bli fler om bestämmelsen om s.k. tyst godkännande tillämpades. Det skulle kunna vara mer fördelaktigt för operatörer att få en passivt beviljad ansökan vid tidsfristens utgång än att hänvisas till möjligheten att ansöka om skadestånd om handläggningstiden har dragit ut på tiden.

Samtidigt är förslaget positivt för rättighetshavare och andra som berörs av de olika tillståndsbesluten. Även om utgångspunkten är att de tidsfrister för tillståndsansökningar som anges i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur ska hållas kan det inte uteslutas att dessa i vissa fall skulle kunna överträdas. Så skulle kunna vara fallet vid särskilt komplicerade eller tidskrävande tillståndsprövningar, exempelvis när tillståndsförfarandet kräver att domstolen samråder med andra myndigheter eller inhämtar synpunkter från rättighetshavare. Ett avvikande från bestämmelsen om tyst godkännande innebär att domstolarna behåller möjligheten att göra den utredning som anses nödvändig i det enskilda fallet. Med en sådan lösning säkerställs att de överväganden och prövningar som bedöms nödvändiga får genomslag i tillståndsprövningarna. Detta kommer sannolikt att leda till mer underbyggda och avvägda beslut jämfört med vad som skulle kunna bli fallet om bestämmelsen om tyst godkännande skulle tillämpas, vilket bör minska risken för att olika rättighetshavare som berörs av de aktuella besluten påverkas negativt.

## 6 Författningskommentar

### 6.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur

**1 §** Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen), här benämnd EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Paragrafen innehåller information om att lagen kompletterar EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Övervägandena finns i avsnitt 3.

**2 §** Trots artikel 8.1 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur ska ett tillstånd inte anses beviljat om domstolen inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfristen som avses i artikel 7.5 i samma förordning.

I 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) finns ett sådant rättsmedel som avses i artikel 8.2 a i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att domstolarna undantas från bestämmelsen om s.k. tyst godkännande i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur.

I *första stycket* anges att artikel 8.1 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur om att ett tillstånd ska anses vara beviljat när tidsfristen i artikel 7.5 i förordningen löpt ut inte ska tillämpas av domstolen. Det innebär att ett tillstånd inte ska anses beviljat om en domstol inte har prövat ansökan inom den tillämpliga tidsfristen.

I *andra stycket* framgår att det i nationell lagstiftning finns ett sådant rättsmedel som avses i EU-förordningen och stycket innehåller en hänvisning till aktuell bestämmelse i skadeståndslagen.

Övervägandena finns i avsnitt 3.